

Aldona Andrzejewska, Krystyna Nadolska

Zgłowiączka, gm. Lubraniec, woj. wrocławskie, AZP 50-45/104, 107

Informator Archeologiczny : badania 27, 85-86

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podczas prac na wale osiągnięto poziom drewnianych konstrukcji będących podstawą wału. Jest to konstrukcja przekładkowa zbudowana z długich belek o przebiegu zgodnym z kierunkiem przebiegu wału i krótszych, położonych poprzecznie do wału. Od strony wewnętrznej zaobserwowano także ślady wbitych pionowo słupów drewnianych, zabezpieczających całość przez rozsunięciem.

Wykop łączący wcześniej badany fragm. majdanu z badaniami na wale założono w celu uzyskania profilu prawie połowy grodziska w osi północ-południe. W obrębie przekopu zarejestrowano m.in. piec (obiekt 75) o wymiarach 1,2 x 0,8 m, zbudowany z kamieni i oblepiony w górnej części gliną.

Wykop poza grodem założono by zbadać resztki konstrukcji drewnianych widocznych w brzegu rzeki. Uchwycono 2 rzędy równoległe do siebie wbitych pali (w odległości ok. 2,5–3 m), prowadzących od rzeki w kierunku północnej części grodu. Odkryto także nieregularnie wbite kołki oraz 12 zaostrzonych palików leżących przy jednym ze słupów. Są to prawdopodobnie pozostałości konstrukcji (drogi?, pomostu?) prowadzącej przez podmokły teren (rzeka przypuszczalnie płynęła z drugiej strony grodu). Nie ma jednak pewności, czy ta konstrukcja jest równoczesowa z grodem.

Materiały czasowo znajdują się w Instytucie Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

Zawichost, kościół p. w. Wniebowstąpienia NMP, woj. tarnobrzskie — patrz: okres nowożytny

Zgłowiączka
gm. Lubraniec, woj. wrocław-
skie
AZP 50-45/104, 107

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeo-
 logii

Badania prowadziła Aldona Andrzejewska (autorka sprawozdania), udział wzięła mgr Krystyna Nadolska. Finansowane przez Wojewodę Wrocławskiego i Uniwersytet Łódzki. Ostatni sezon badań. Wieś od schyłku XI po wiek XVI, gród XIII w., osadnictwo XVI w. na grodzisku.

Badania w sezonie 1993 miały na celu pełniejsze rozpoznanie zasięgu wsi wczesnośredniowiecznej, uzupełnienie danych dotyczących obronności grodu — jego umocnień od wschodu i południowego wschodu i ewentualnej fosy, oraz odsłonięcie reliktu budynku mieszkalnego — dworu ulokowanego w XVI w. na kopcu grodziska. Łącznie na wszystkich obiektach przebadano 250 m² powierzchni. Uzyskane dane pozwoliły na ustalenie, że wczesnośredniowieczna Zgłowiączka do momentu budowy grodu, tj. do ok. 1200 r. zajmowała obszar dzisiejszych pól ornych ciągnących się od obecnego cmentarza po miejsce, w którym ulokowano gród. Stwierdzono tutaj lokalizację cmentarzyska użytkowanego zapewne do końca 3. ćw. XIII w., tj. do okresu, w którym w Zgłowiączce powstała parafia i wybudowano drewniany kościół. W obrębie zniszczonej orką warstwy kulturowej zarejestrowano słabo czytelne zarysy chałup i licznych palenisk; gród od strony wschodniej i południowo-wschodniej otoczono przekopem, do którego doprowadzono wodę z rzeki otaczającej gród od południa, zachodu i północy. Słabo czytelny obecnie w terenie przekop został zasypany w czasach nowożytnych, za czym przemawia znaleziony w zasypisku przekopu materiał ceramiczny naczyńowy. Budynek mieszkalny — dwór folwarku kanoników regularnych z Lubrańca, wzniesiony został na planie prostokąta o wymiarach 7,5 x 5,5 m, w konstrukcji szachulcowej. Posiadał prawdopodobnie dwie kondygnacje, za czym przemawia głębokość posadowienia i grubość fundamentu. Wybudowany został w okresie budowy we wsi murowanego kościoła, tj. ok. 1517–1520 r. lub bezpośrednio po tym okresie — do wykonania fundamentu wykorzystano bowiem gruz ceglany i całe cegły,

których wymiary są identyczne z wymiarami cegły użytej do budowy świątyni. Z warstw użytkowych obiektu wydobyto ułamki stopek „fletów”, fragm. szarej kamionki nadreńskiej i liczne ułamki naczyń grupy B, C, D i E. Budynek ok. 1600 r., może 1. ćw. XVII w. uległ zniszczeniu.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Zubowice
gm. Komarów, woj. zamojskie

Muzeum Okręgowe w Zamościu

Badania ratownicze prowadził A. Urbański. Osada wczesnośredniowieczna (VI–VII w.).

* Literatura: *Sprawozdania...*, s. 50–51.

Żukowice, st. 47
gm. loco, woj. łęknickie
AZP 67–19/53

Muzeum Archeologiczno–Historyczne
w Głogowie

Badania prowadził mgr Krzysztof Czapla przy współpracy mgr mgr Aleksandra Dobrowolskiego, Zenona Hendla, Wacława Pogorzelskiego i Magdaleny Świdorskiej. Konsultacja prof. dr hab. Lech Leciejewicz, doc. dr hab. Jerzy Lodowski. Finansowane przez Hutę Miedzi Głogów. Drugi sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna VIII–X/XI w.

Osada wczesnośredniowieczna Żukowice 47 usytuowana jest na terasie dennej Pradoliny Odry, na lewym brzegu Odry, na kępie otoczonej od strony południowej i zachodniej podmokłym obniżeniem. Znajduje się ok. 100 m na północ od obecnego składowiska śmieci Huty Miedzi Głogów.

Ratownicze badania archeologiczne w 1993 r. były prowadzone na wykopie III o długości 100 m i szerokości 4 m, założonym w środkowej części osady. Podczas eksploracji natrafiono na 11 obiektów nieruchomych oraz warstwę kulturową zalegającą na całej długości wykopu.

Wśród obiektów nieruchomych odkryto: 5 obiektów mieszkalnych, w tym 3 o konstrukcji słupowej, oraz jedną pracownię rogowniczą, jedno palenisko i 4 bliżej nieokreślone jamy. Materiał zabytkowy pozyskany z obiektów, jak również z warstwy kulturowej składał się z: 12 216. fragm. ceramiki, 258. fragm. prażnic, 2. przęślików, przedmiotów żelaznych (w tym 8 noży, 2 półkoski, grot strzały, krzesiwo, 29 fragm. przedmiotów i 8 grud żużli), przedmiotów kościanych (7 szydeł, 2 łyżwy) i przedmiotów rogowych (8 szydeł, 2 oprawki, 28 półsurowców, 12 odpadów i 3241 kości zwierzęcych).

Wszystkie materiały źródłowe można ogólnie datować na VIII–X/XI w.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologiczno–Historycznym w Głogowie.